
Hodnotiaca správa činnosti Metropolitného inštitútu Bratislavy k 30. 06. 2022

Úvod

Metropolitný inštitút Bratislavy (MIB) sa za tri roky od svojho vzniku v roku 2019 stal výraznou a neoddeliteľnou súčasťou mesta a mestských projektov. MIB vznikol z potreby mať inštitúciu špecializujúcu sa na témy rozvoja mesta, architektúry a verejného priestoru, ktoré boli roky zanedbávané. MIB vykonáva množstvo nových úloh, ktoré v minulosti neboli pokryté inštitucionálnymi kapacitami mesta.

MIB je príspevková organizácia mesta so zameraním na oblasti rozvoja mesta, architektúry, verejného priestoru, územného plánovania, participácie a strategického plánovania. Konceptné a strategické plánovanie rozvoja mesta je nevyhnutné pre ďalší zmysluplný rozvoj a dosiahnutie cieľov, ktoré si mesto stanovuje.

Funkčný verejný priestor je jednou z najdôležitejších súčastí mesta a tvorí základ toho, ako mesto spolu zažívame, ovplyvňuje to, ako sa v ňom cítime a ako nám v ňom fungujú vzťahy, a aký máme pocit z daného priestoru. Kvalitný verejný priestor poskytuje priestor na trávenie času v ňom, a pohybujú sa v ňom všetci od malých detí až po seniorov.

Činnosti MIB sa dajú rozdeliť do troch úrovní podľa zásahu, aký dosahujú: Najväčší vplyv a rozsah na rozvoj mesta spomedzi aktivít MIB majú **dokumenty zásadné pre rozvoj mesta a strategické plánovanie mesta**, Územný plán mesta a rozvoj hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislava 2030.

Tieto dokumenty nastoľujú pravidlá pre celé mesto, určujú stratégiu, akým smerom sa má mesto ako centrum metropolitného regiónu rozvíjať.

Druhou úrovňou činností MIB sú **konceptné materiály** z dielne MIB. Konceptné materiály prinášajú jednotné a transparentné pravidlá pre jednotlivé sféry a oblasti fungovania a slúžia na aplikovanie efektu zmien do celého mesta, nielen cez činnosti mesta ale aj na činnosť ďalších mestotvorných subjektov.

Každá zo sekcií MIB na základe svojich odborných vedomostí a skúseností tvorí konceptné materiály pre ďalšie aplikovanie a násobenie princípov rozvoja mesta do praxe aj mimo projektových činností MIB. Hlavný usmerňujúci konceptný materiál pre tvorbu a obnovu verejných priestorov je **Manuál verejných priestorov**. Na Sekcii mestských štúdií a participácie vznikol tristo stranový **Manuál participácie, Ako porozumieť mestu a jeho ľuďom?** Usmernenie **Vzorové súťažné podmienky** od Sekcie súťaží je určené pre všetky samosprávy alebo subjekty, ktoré sa snažia cez transparentnú verejnú architektonickú súťaž vybrať návrhy pre nové verejné priestory či budovy. Všetky konceptné materiály MIB sú zverejnené a voľne dostupné pre obyvateľov, mestské časti alebo rovnako pre súkromných investorov.

Dnes najviac viditeľnou úrovňou práce MIB sú činnosti súvisiace so zásahmi vo verejnom priestore. Projekty vo verejnom priestore sú od minulého roka zastrešené **Programom obnovy verejných priestorov Živé miesta**. Ide o úpravy rôzneho rozsahu, od úprav objektov po celé zóny a lokality, ku ktorým sa pristupuje komplexne. Najkomplexnejšie zadania v rámci projektov sa vyberajú a tvoria formou architektonických súťaží.

Cieľom MIB je v mestských projektoch a zámeroch prinášať komplexné a koncepčné riešenia, kde cieľovou skupinou sú všetci obyvatelia mesta. Pri rozhodovaní stavia MIB na dátach, kde významnú časť tvoria dáta z participácie, v rámci ktorej zbiera názory a potreby od obyvateľov v dotknutých územiach, prepojené na dostupné dáta a analýzy pre dotknuté územia.

MIB prierezovo spolupracuje s jednotlivými oddeleniami magistrátu na mnohých ďalších úlohách tým, že pridáva do mestských projektov svoje odborné kapacity.

K 30. 6. 2022 na TPP pre MIB pracovalo 66 zamestnancov a zamestnankýň, vybratých otvorenými výberovými konaniami. Dve kolegyně sú zapožičané z magistrátu.

Cieľ	Ukazovateľ	Cieľová hodnota	Vyhodnotenie cieľovej hodnoty k 30. 06. 2022
Zapájanie verejnosti do procesov tvorby verejných politík a procesov súvisiacich s rozvojom mesta	realizácia participatívnych aktivít vo vzťahu k pripravovaným súťažiam alebo pilotným projektom mesta	150	51
Kvalitný verejný priestor	Práce na balíkoch Zmien a doplnkov ÚPN hl. m. SR Bratislavy	4	2
	Spracovanie, príprava a aktualizácia územnoplánovacích a ostatných podkladov (urbanistická štúdia, generel, atď.)	15	100
	Vyhotovenie projektových dokumentácií k projektom v rámci „Veľkej rámcovej zmluvy“	3	2*
	Vyhotovenie projektových dokumentácií – quickfixy	5	10 **
	Vyhotovenie projektových dokumentácií – revitalizácia ulíc	3	12
	Tvorba Princípov a štandardov	7	7
	Usmerňovacie a koordinačné projekty k riešeniu	5	5

	konkrétnych verejných priestorov drobnej mierky (dlažba, zeleň, mobiliár...)		
	Usmerňovacie a koordinačné projekty k riešeniu konkrétnych verejných priestorov veľkej mierky (priestorové usporiadanie ulice a pod.)	2	2
	Vyhlásenie architektonických súťaží	5 (+2 z externých)	1
	Príprava podmienok/zadaní pre vyhlásenie architektonických súťaží	7	6
Vytvorenie strategického plánu – BA2030	Počet podujatí s verejnosťou k prezentácií strategického plánu	4	4
	Podiel výdavkov programového rozpočtu, ktorý je priradený k strategickým cieľom PHSR prostredníctvom akčného plánu (v percentách)	100	Bude sa nastavovať v druhom polroku 2022 a v roku 2023
	Podiel plánovaných a skutočne realizovaných aktivít (v percentách)	100	Bude sa vyhodnocovať priebežne na ročnej báze v 2. štvrtroku roka

* Celkovo sa pracuje na 19 projektových dokumentáciách (externá spolupráca s vysúťaženými architektami z Veľkej, malej rámcovky a rámcovky MLBA), z ktorých je 16 súčasťou tzv. Veľkej rámcovky. Z týchto 16 projektov sú k 30.6. 2022 kompletne pripravené 2 projektové dokumentácie. Projektové dokumentácie boli začaté (zadané) v r. 2021.

* * Celkovo sa pracuje na 12 projektových dokumentáciách, z ktorých je k 30.6. 2022 kompletne pripravených 10 projektových dokumentácií. Projektové dokumentácie boli začaté v r. 2021 a 2022.

Prehľad čerpania rozpočtu k 30.06. 2022

Bežné výdavky (640)

Aktuálny rozpočet pre rok 2022 je rozpočet pre rozpočtovú položku 640 – mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania rozpočet 1 516 598,-EUR, pričom k 30.6.2022 sa použilo 872 854,86 EUR.

Pre rok 2022 bol rozpočet pre rozpočtovú položku 640 – príspevok na ostatné prevádzkové náklady a arch. súťaže 650 552,06 EUR (z toho z tržieb a výnosov 30 327,06 EUR), pričom k 30.6.2022 bolo použitých 283 756,16 EUR.

Kapitálové výdavky – architektonické súťaže návrhov (720)

Tabuľka č. 1 prehľad kapitálových výdavkov na architektonické súťaže

Poradové číslo	Rozpočtová kategória	Zdroj financovania	Účelové určenie (názov ukazovateľa)	Upravený rozpočet finančných prostriedkov z rozpočtu mesta	Objem poskytnutých finančných prostriedkov z rozpočtu mesta	Objem spotrebovaných/vyučtovaných finančných prostriedkov z rozpočtu mesta	Rozdiel (+/-)	Nečerpané prostriedky rozpočtu 2021
<i>a</i>			<i>b</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	(2-3)	(1-2)
	720*		Projekt/aktivita/účelový transfer, v členení:	1 004 692	5 216,40	5 216,40	-	999 475,60
1.		71	Centrálne námestie v mestskej časti Devínska Nová Ves	40 000,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00
2.		52	Kollárovo námestie	7 000,00	0,00	0,00	0,00	7 000,00
3.		52	Predstaničné námestie	20 000,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00
4.		71	Areál Zlaté piesky	5 000,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00
5.		52	Sad Janka Kráľa	4 000,00	0,00	0,00	0,00	4 000,00
6.		52/41	Revitalizácia Námestia republiky v Petržálke	81 000,00	0,00	0,00	0,00	81 000,00
7.		52/46	Súťaž návrhov Pocta predstaviteľkám Živeny	25 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000,00
8.		46	Pamätník obetiam COVID-19	20 000,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00
9.		46	Architektonické riešenia stredných alebo väčších objektov a verejných priestorov, realizované na základe "Veľkej rámcovej zmluvy"	263 598,00	5 216,40	5 216,40	-	258 381,60
10.		71	Architektonické riešenia stredných alebo väčších objektov a verejných priestorov, realizované na základe "Veľkej rámcovej zmluvy"	389 094,00	0,00	0,00	0,00	389 094,00

11.		41	<i>PD Debarierizácia pre ľudí so zrakovým resp. mentálnym postihnutím</i>	2 000,00	0,00	0,00	0,00	2 000,00
12.		71	<i>Parkovací dom Jantárová cesta</i>	143 000,00	0,00	0,00	0,00	143 000,00
13.		41	<i>Zatienenie rohu Poštovej a Obchodnej ulice</i>	5 000,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00
RK 700		CELKOM:		1 004 692	5 216,40	5 216,40	-	999 475,60

Záverečná anotácia

V rámci tvorby **strategických dokumentov** MIB v roku 2022 dosiahol viaceré významné míľniky. V 1. polroku 2022 bol po dvoch rokoch práce na júnovom mestskom zastupiteľstve poslancami a poslankyňami schválený strategický dokument – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta – Bratislava 2030, na ktorom spolupracovali všetky sekcie MIB spolu s odborníkmi z magistrátu, mestských organizácií, ako aj externí spolupracovníci. Bratislava 2030 ako program rozvoja obce tvorí kostru ďalšieho smerovania hlavného mesta. MIB zabezpečoval tvorbu tohto strategického dokumentu, ktorá prebiehala participatívne so zapojením odbornej i laickej verejnosti. Aj široká verejnosť mala viackrát možnosť pripomienkovať priebežné výstupy. Program rozvoja mesta na roky 2022 až 2030 vznikol od roku 2020 a pripravovalo ho takmer 120 odborníkov a odborníček. Vďaka dotazníku, ktorý vyplnilo takmer 3000 obyvateľov a obyvateľiek, sa MIB-u podarilo zosumarizovať preferované témy, ktoré by malo mesto riešiť prioritne.

V období od marca 2020 do septembra 2021 prebehlo 7 Metropolitných fór, ktorých sa spolu zúčastnilo 175 zástupcov rôznych organizácií a stakeholderov, a kde sa verejne diskutovalo o rozvoji Bratislavy. Ôsme Metropolitné fórum bolo verejné prerokovanie, kde bol strategický plán detailne predstavený a začal sa zber pripomienok. Dokopy prišlo vyše 120 pripomienok, ktoré boli vyhodnotené.

Hlavné mesto a jeho organizácie začnú postupne naplňať jednotlivé ciele zo strategického dokumentu cez konkrétne projekty a iné opatrenia.

Úlohou Metropolitného inštitútu Bratislavy bude v nasledujúcich rokoch sledovať prípravu a priebeh týchto projektov, systematicky zbierať dáta od mesta a mestských inštitúcií, pravidelne každý rok vyhodnocovať úspešnosť naplňania jednotlivých opatrení, a tiež priebežne prehodnocovať jednotlivé ciele. Dokument Bratislava 2030 má byť živý nástroj, ktorý dokáže reagovať na rôzne situácie v čase bez toho, aby sa to odrazilo na kvalite finálneho riešenia.

K postupnej aktualizácii pri najaktuálnejších témach dochádza aj pri **Územnom pláne mesta**. Spomedzi dôležitých podkladových materiálov pre Územný plán mesta bola v prvom polroku 2022 mestským zastupiteľstvom prerokovaná **Štúdia výškového zónovania**, ktorej pravidlá sa následne cez zmeny a doplnky zapracujú aj do územného plánu mesta.

O transparentné pravidlá pre výškovú zonáciu sa Bratislava usilovala posledných desať rokov, kedy sa viaceré vedenia mesta pokúšali dokončiť urbanistickú štúdiu výškového zónovania. Bratislava s jej rozvojom v posledných rokoch zásadne vníma potrebu usmernenia, ako by malo mesto rásť do výšky. Takéto usmernenie hlavnému mestu dlhodobo chýbalo, čo sa mnohokrát odzrkadlilo v nekonšepčnej výstavbe nových budov. Metropolitný inštitút Bratislavy navrhol, podľa akých pravidiel by sa mala Bratislava rozvíjať do výšky. Dôležitým princípom usmernenia je zachovanie panorámy Bratislavy s ohľadom na Malé Karpaty a vyniknutie typických dominánt, ako sú Kamzík alebo Bratislavský hrad. Štúdia bola spracovaná na sekcii územného plánovania MIB v spolupráci s magistrátom. Počas procesu spracovania boli do diskusie oslovení aj externí odborníci, ako architekti, inžinieri či zástupcovia investorov.

V marci 2022 prebehlo aj **verejné prerokovanie Zmien a doplnkov 08 o nájomnom bývaní**, ktorého podkladová Urbanistická štúdia nájomného bývania bola prerokovaná a skompletizovaná Sekciou územného plánovania MIB v minulom roku. Hlavnými témami sú umiestnenie nájomného bývania na území Bratislavy a spolupráca s developermi pri zvyšovaní počtu nájomného bývania, ktoré reagujú na potrebu zvýšiť podiel plôch pre bývanie a tým vytvoriť priestor pre vznik nových projektov nájomného bývania na území mesta.

V prvom polroku 2022 bol skompletizovaný a na verejné prerokovanie predložený aj balík **Zmien a doplnkov 09 vo verejnom a v komunálnom záujme** s témami: Zelené zmeny, Zmeny pre vhodnejšie využitie územia, Technické zmeny, Zmeny verejného dopravného vybavenia, Zmeny v oblasti ochrany prírody a krajiny a Zmeny celomestského charakteru. V júni 2022 formou celodenného konzultačného stánku prebiehali konzultácie odborníkmi MIB k jednotlivým témam, možnosť pripomienkovania prebieha do konca júla 2022. Všetky tri prerokované výstupy sú zapracované v dostupnej digitálnej podobe územného plánu na mestskom geoportáli.

Metropolitný inštitút Bratislavy spolu s odborníkmi z iniciatívy **Bratislavský Dunajský Park** v marci 2022 dokončili prvú komplexnú urbanisticko-krajinársku štúdiu, ktorej cieľom bolo zhromaždiť kľúčové dáta a nastaviť jednotné pravidlá pre ďalšie aktivity v rámci Dunaja a jeho brehov. Cieľom novej štúdie je navrhnuť, ako prepojiť rozsiahle územie dunajskej prírody a vytvoriť vhodné lokality, ktoré môžu ľudia využívať na oddych či šport. Všetky zásahy do tohto chráneného územia sa majú vykonať systematicky a s ohľadom na životné prostredie. Štúdia obsahuje aj návrhy na vodohospodársku obnovu Dunaja v kontexte tretieho Vodného plánu Slovenska. MIB vypracovanú štúdiu spolu s odporúčanými opatreniami poskytne ako východiskový materiál všetkým aktérom, ktorí majú právomoc navrhnuté riešenia v tomto území realizovať.

Sekcia územného plánovania tiež pripravuje zadania pre ďalšie územnoplánovacie dokumenty, konkrétne: Zadanie k UŠ Viníc, Zadanie k UŠ Pribinova – Zimný prístav, Zadania pre Urbanisticko-ekonomickú štúdiu k hlavnej stanici, Zadanie ku generelu záhradkárskeho osád v Bratislave, Zadanie ku generelu školstva aj Zadanie prognózy Demografický potenciál, sociálna a ekonomická geografia. Prebieha aktualizácia UŠ Brownfieldov a zároveň tvorba koncepčného materiálu Koncepcia využitia brownfieldov.

V rámci spolupráce Sekcia územného plánovania pracovala na územno-technickej analýze Kopčianskej, koordinovala spracovanie mestských lokalít LIDO a BORY, rovnako ako poskytla stanoviská a analytickú činnosť k viacerým zonálnym dokumentáciám a koncepčným materiálom.

Ku **koncepčným materiálom** v prvom polroku 2022 pribudli **Vzorové súťažné podmienky** od Sekcie súťaží. Vzorové súťažné podmienky pomôžu iným inštitúciám s prípravou transparentných, funkčných a efektívnych architektonických súťaží. Dopodrobna sú v tomto dokumente rozpracované súťažné podmienky pre tri najčastejšie typy súťaží, a to súťažné podmienky pre malú súťaž, súťažné podmienky pre jednokolovú súťaž návrhov a informatívny dokument pre súťažný dialóg. Dokumenty je možné si stiahnuť na webe mib.sk a v máji prebehol online webinár spolu s odborným výkladom.

Koncepčné materiály pre verejné priestory s hlavným usmerňovacím materiálom **Manuálom verejných priestorov** stanovujú jasné pravidla, ktoré sú aplikovateľné na akomkoľvek území pri obnove a tvorbe verejných priestorov či rozvoji mesta. K doterajším 10 tematickým princípom a štandardov pribudli v prvom polroku 2022 ďalšie dva významné princípy, **Princípy a štandardy povrchov chodníkov** a **Princípy a štandardy vonkajšej reklamy**. V rozpracovaní sú Princípy a štandardy zelených stien, Princípy a štandardy vegetačných ostrovčekov, Princípy a štandardy priestorov chodníkov, Princípy a štandardy povrchov nástupíšť MHD, Princípy a štandardy povrchov zelených striech, Princípy a štandardy cyklodopravy, Princípy a štandardy hierarchizácie zelene, Princípy a štandardy podzemnej infraštruktúry, Princípy a štandardy zábradlí, Princípy a štandardy električkových radiál a pripravuje sa dokument Zonácia BA.

Od roku 2022 sú všetky koncepčné materiály MIB dostupné cez spoluprácu s najväčším slovenským internetovým kníhkupectvom Martinus.

Od roku 2022 Sekcia verejných priestorov časť kapacít smeruje do prípravy konkrétnych projektových dokumentácií pri projektoch hlavného mesta, kde je možnosť uplatniť navrhnuté princípy z pripravených princípov a štandardov. Deje sa tak pretavenie koncepčných pravidiel do praxe a MIB pomáha usmerniť projektové práce, aby boli koncepčné pravidlá správne dodržiavané. MIB tak intenzívne spolupracuje na aktuálne obnovovaných uliciach mesta pri obnovovaní chodníkov, výmene MHD zastávok alebo verejného osvetlenia. **Dohromady Sekcia verejných priestorov MIB pripravila projektové dokumentácie pre rekonštrukciu 12 chodníkov na opravovaných uliciach v hlavnom meste.** MIB vykonával tiež autorský dozor na stavbe a spolupracoval pri projektovom manažmente. Už ukončená bola realizácia 5 chodníkov, ostatné sú aktuálne v realizačnej fáze alebo v príprave na realizáciu.

Významným míľnikom je **vytvorenie prvej vzorky Bratislavskej dlažby** realizátorom, ktorá bude v druhom polroku 2022 osadená na prvých realizáciách.

Medzi projektové výstupy patria najmä výstupy Sekcie súťaží a Sekcie tvorby mestských priestorov.

Súťaž je formálne v štátnej a verejnej správe legislatívny postup verejného obstarávania, ktorý obsahuje komplexné zadanie s technickými podkladmi, analýzami potrieb, historickým a spoločenským kontextom. Rozdielom oproti iným verejným obstarávaniam je v kvalite - v kvalite diskusie a formáte hodnotenia. Víťaz súťaže sa vyberá na základe kvality návrhu, ktorý nielenže najoptimálnejšie rieši územie, ale dlhodobo aj môže šetriť zdroje. Cena za služby architekta je stanovená vopred a najkvalitnejší návrh vyberá odborná porota. Za najlepšiu cenu tak mesto vďaka architektonickým súťažiam dostáva najkvalitnejší výsledok, čo je najdôležitejšie kritérium vo verejnom priestore.

Spomedzi konkrétnych súťaží bola tiež ukončená architektonicko-urbanistická súťaž na budúcu podobu **polyfunkčnej zóny Janíkov dvor**. Cieľom súťaže bolo nájsť vhodný koncept pre novovznikajúcu lokalitu, v ktorej sa má nachádzať parkovací dom P+R, nájomné bývanie, stredisko pre seniorov, škôlka, občianska vybavenosť či atraktívne verejné priestory. Zároveň v tesnej blízkosti bude konečná zastávka novej električkovej radiály. Metropolitný inštitút Bratislavy (MIB) v spolupráci s hlavným mestom a spoločnosťou METRO Bratislava zastrešoval súťaž od tvorby zadania, participácie s obyvateľmi aj organizovanie poroty.

V marci 2022 MIB v spolupráci s hlavným mestom a mestskou časťou Bratislava – Petržalka vyhlásili urbanisticko-krajinársko-architektonickú súťaž na revitalizáciu **Námestia Republiky v Petržalke**, ktorej výsledky budú vyhlásené na konci augusta 2022.

Intenzívne prebiehajú prípravy na urbanisticko ekonomickú štúdiu pred vyhlásením súťaže na bratislavskú Hlavnú stanicu spolu s prípravou participatívneho procesu v širšom území. V príprave sú tiež dve súťaže na dielo vo verejnom priestore (Pamätník obetiam covidu a Socha predstaviteľkám ženského hnutia).

Sekcia súťaží je tiež súčasťou pracovnej skupiny, ktorá pracuje na **vyhľadávacej štúdiu pre umiestnenie Mestskej haly**. Hlavné mesto nemá v správe ani jeden priestor použiteľný na organizovanie kultúrnych a iných podujatí s kapacitou nad 1000 osôb. Tento stav je v európskom hlavnom meste 21. storočia neprijateľný. Jednou z povinností samosprávy je zabezpečenie funkčnej kultúrnej infraštruktúry dostupnej pre všetkých obyvateľov mesta i regiónu. Výstupom pracovnej skupiny bude výstup o tom, akú veľkú mestskú halu a s akými funkciami mesto potrebuje.

V priebehu prvého polroka 2022 bola preto zrealizovaná a ukončená súťaž pre architektonické ateliéry, ktoré majú navrhovať obnovu ďalších verejných priestorov, **Zabezpečenie služieb architektov a projektantov pre zadania stredného rozsahu (II)**.

Rámcová dohoda sa ukázala ako efektívny a flexibilný spôsob zadávania architektonických a krajinno-architektonických zadaní menšej a strednej mierky skúseným a renomovaným ateliérom, čo vedie ku kvalitným realizáciám v meste.

MIB spolu s hlavným mestom posledné dva roky investujú svoje kapacity do verejných priestorov, do ktorých sa roky neinvestovalo, od minulého roka sú tieto obnovy zastrešené v **Programu obnovy Živé miesta**. Aktuálne je navrhnutých, rozpracovaných alebo dokončených

viac ako štyridsať projektov na obnovu frekventovaných mestských priestorov. Súčasne spolupracujúce ateliéry, ktoré boli vysúťažené v roku 2020, vďaka množstvu projektov už vyčerpali plánovanú hodnotu rámcovej zmluvy.

V Programe obnovy verejných priestorov Živé miesta Sekcia mestských priestorov aktuálne pracuje na 19 projektoch z rámcových zmlúv, zastrešuje povolenia na stavebných úradoch v 23 konaniach a vykonala alebo vykonáva 16 dozorov v realizáciách.

Spoločnými princípmi obnovy verejných priestorov pre projekty vo verejnom priestore sú: komplexný pohľad na priestor, nejde o obnovu jednej z častí verejného priestoru, ako je obnova zelene alebo výmena povrchov či mobiliár, vždy ide o komplexné riešenie, nadstavenú bežnej oprave zanedbaného priestoru. Vo väčšine projektov sa spája obnova zanedbaných povrchov, zmena povrchov na klimaticky vhodnejšie, prispôsobenie zelene na klimaticky odolnejšiu zeleň v reakcii na klimatickú krízu, zvyšovanie bezpečnosti priestoru cez zlepšovanie technickej infraštruktúry, ako je osvetlenie či dostupnosť priestoru a lepšia pobytovosť priestoru.

Zrealizované a skolaudované boli ďalšie z projektov Živé miesta. **V Karlovej Vsi** vznikol **moderný park** pre deti, mládež aj dospelých, kde sa nachádza skatepark, bežecká dráha, fitness preliezky, detské ihrisko, tribúna na pozorovanie okolia, a tiež relaxačná zóna s lavičkami a množstvom zelene.

Dokončené boli tiež takzvané **Pobytové schody na Železnej studničke**, čím vznikla pre návštevníkov ďalšia oddychová zóna a nové Živé miesto, ktoré bude návštevníkom sprístupnené celoročne.

V máji bola dokončená štúdia pre **Plató Staromestská**, kde nad Staromestskou ulicou, ktorá v 70. rokoch rozdelila centrum mesta, vznikne 218-metrov dlhé a 20-metrov široké Plató pre peších. Ohraničovať ho budú mestské hradby a Židovská ulica. Nová plocha zelenej krajiny scelí obe strany ulice a prinavráti chýbajúci verejný priestor. Projekt z programu Živé miesta prinesie veľa novej zelene, lavičky, ihriská pre deti a workoutové preliezky pre dospelých. Navyše pomôže túto lokalitu ozdraviť odhlučnením frekventovanej Staromestskej ulice, prispeje k zlepšeniu klímy a zaisťuje chodcom plynulejší pohyb. Plató je súčasťou väčšej vízie obnovenia vnútorného mestského okruhu pre peších.

Ukončená bola tiež štúdia pre **Zónu Zochova**, kde chodci dostanú vyššiu prioritu, zvýši sa bezpečnosť zóny, sprehľadní sa tento dopravný uzol, pribudnú bezbariérové prístupy do podchodu, verejné toalety či atraktívnejšie priestory, kde by mohli ľudia počkať na autobus. Rovnako boli ukončené štúdie pre **letné kúpalisko Krasňany** v mestskej časti Rača, štúdia na zatraktívnenie ulice **Kataríny Brúderovej vo Vajnoroch** a štúdia, na základe, ktorej dôjde k obnove **objektu v Sade Janka Kráľa v Petržalke**. Kúpalisko sa zväčší o takmer 3300 m² novej plochy, zmodernizujú sa všetky bazény, zrekonštruuje sa súčasný bufet, v rámci areálu sa premiestnia športoviská a vďaka sezónnemu nafukovaciemu prístrešku sa bude môcť plavecký bazén využívať aj v zime.

Pri revitalizácii ulice Kataríny Brúderovej vo Vajnoroch ide o úpravu verejného priestoru v rezidenčných štvrtiach v okrajovejších častiach mesta, ktorou dôjde k zvýšeniu bezpečnosti, výsadbe novej zelene a asfaltové plochy sa zmenia na zelené ostrovčeky s lavičkami.

Budove bývalého nočného salóna v Sade Janka Kráľa architekti prinavrátia dôstojnosť a zmenia ju na gastroprevádzku prepojenú s parkom, ktorá bude slúžiť všetkým návštevníkom parku.

Ukončené pre fázu tvorby štúdie a zadania boli participatívne procesy pri projekte revitalizácie Vrančovičovej ulice v Lamači, kde predtým ako dôjde k riešeniu tejto dôležitej ulice v celej dĺžke a v celom svojom profile - od fasády k fasáde spolu s napojením na križovatku so Studenohorskou ulicou, prebehol zber informácií a analýza aktuálnych a budúcich potrieb obyvateľov.

Obsažný **participatívny proces** s približne 900 zapojenými prebehol pred tvorbou architektonickej štúdie pre projekt obnovy Dulovo námestie – východ. Participatívny proces prebieha aj pred prípravou architektonickej štúdie na obnovu územia na križovatkách ulíc Hálkova a Letná, kde sa nachádza park, ktorý je v súčasnosti využívaný primárne ako tranzitné miesto, prípadne miesto na prechádzku s domácimi miláčikmi. Priestor však ponúka oveľa väčší potenciál na pobytovosť. Aj vzhľadom na významnú polohu je tento park miestom, ktoré môže slúžiť na stretávanie sa a trávenie príjemných chvíľ s rodinou a priateľmi.

Dva z projektov Programu Živé miesta, Pozorovateľňa zvierat Vydrica a Areál Malý Slavín, získali nomináciu na cenu CE ZA AR. Cenu za architektúru vyhlasuje Slovenská komora architektov a je udeľovaná od roku 2002 za významný profesionálny výkon – zrealizované architektonické dielo vysokej kvality, ktoré prispieva k rozvoju architektúry na Slovensku.

Okrem spolupráce s externými vysúťažnými architektonickými ateliérmi na Programe Živé miesta **Sekcia tvorby mestských priestorov** vypracovala a pracuje na **12 vlastných projektoch**. Konkrétne na projekte dočasného riešenia pre Hodžovo námestie, doplnenie mobiliáru a zelene na Štúrovej ulici, doplnenie letného pavilónu pre Námestie Republiky, obnova lavičiek a zelene v priestore Podmostia SNP, vytvorenie multifunkčného ihriska v areáli muničných skladov na Peknej ceste, obnova verejného priestoru na Mierovej ulici a vytvorenie projektu policajnej stanice v mestskej časti Vrakuňa. Rovnako je v príprave riešenie zmien v priestore pred vstupnou halou a na promenáde pred Hlavnou stanicou, vytvorenie štúdie pre rekonštrukciu areálu Bazová a audit prestupných zastávok pre Dopravný podnik mesta.

Metropolitný inštitút Bratislavy spolu s hlavným mestom rozbieha projekt s názvom **Ulice pre deti**, ktorý má zlepšiť bezpečnosť ulíc v okolí škôl a zvýšiť percento školákov, ktorí chodia do školy pešo. Projekt reaguje na súčasnú situáciu, kedy stále viac detí vozia rodičia do školy autom, a to aj napriek tomu, že bývajú v jej blízkosti. Skoro každá domácnosť v Bratislave má pritom najbližšiu základnú školu do 15 minút chôdze od svojho bydliska. V prvom pol roku 2022 bol odštartovaný pilotný projekt na základnej škole Tbiliská v Rači. Prebehol významný participatívny proces so zapojením troch štvrtín rodičov spomedzi 830 žiakov navštevujúcich

základnú školu (prieskum vznikol na vzorke 449 rodičov, čo predstavuje 76% všetkých rodičov). Do procesu boli zapojení aj samotní žiaci ZŠ, s ktorými sme absolvovali niekoľko špecifických aktivít zameraných na deti.

V priebehu leta budú uskutočnené prvé zmeny v priestore pred pilotnou školou. Súčasťou a významnou časťou projektu je otvoriť verejnú diskusiu v téme bezpečnosti pred školami, ale tiež udržateľným štvrtiam ako územím aj pre deti, ktorý reflektuje udržateľnosť, klimatickú krízu a zdravotné dopady.

Okrem participatívnych procesov pre konkrétne projekty Sekcia mestských štúdií a participácie rozbehla **školiacu činnosť pre organizáciu Creative Industry Košice (CIKE)**, kde v kontexte vydaného manuálu pripravila prvý modul toho, ako školiť zainteresovaných aktérov, kolegov zo samosprávy aj ostatných o tom, ako robiť participatívny proces, čo potrebujeme pre prípravu procesu, aké praktické problémy sa pri participácii riešia. Školenia sa zúčastnilo prvých 20 ľudí naprieč košickou samosprávou.

Viacerí MIB zamestnanci v rámci svojich odborných kapacít spolupracujú pri prednáškach, konzultáciách alebo v hodnotiacich komisiách študentských prác Fakulty architektúry a dizajnu STU v Bratislave.

Celá tvorba strategického plánu Bratislava 2030 prebieha od začiatku participatívnou formou a je konzultovaná a podporovaná v rámci spolupráce cez európsky projekt Urbact.

Odborníci MIB sú súčasťou odborných komisií mesta: Komisie pre diela vo verejnom priestore a Názvoslovnej komisie.

V rámci všetkých svojich činností MIB hľadá externé financie mimo rozpočtové zdroje mesta, na čom spolupracuje s Oddelením programovania a spolupráce hlavného mesta. V prvom polroku 2022 bolo 6 z projektov vo verejnom priestore prihlásených do programov, cez ktoré je možné získať nenávratné finančné príspevky v celkovej žiadanej výške vyše 1 milión eur. Ich vyhodnotenie sa očakáva v septembri 2022.

Pre Sekciu správy nehnuteľností MIB robí mapovanie lokality Jasovská a následne bude zabezpečovať ďalšie participatívne kroky s cieľom dosiahnuť lepšie zadanie pre verejno-obchodnú súťaž na nebytové priestory mesta na Jasovskej ulici.

V Bratislave, 22. 07. 2022,

Mgr. Ján Mazúr, PhD.
štatutárny zástupca
Metropolitný inštitút Bratislavy